

ZO 31 AUG 25

SIGISWALD KUIJKEN

VIOLONCELLO DA SPALLA

Tre solo per violoncello

© Martin Chiang

JOHANN SEBASTIAN BACH (1685 – 1750)

Tre solo per violoncello

Suite I in G groot BWV 1007

Prélude - Allemande -
Courante - Sarabande -
Menuet I - Menuet II -
Gigue

Suite III in C groot BWV 1009

Prélude – Allemande -
Courante – Sarabande -
Bourrée I - Bourrée II -
Gigue

Suite VI in D groot BWV 1012

Prélude – Allemande -
Courante – Sarabande -
Gavotte I - Gavotte II -
Gigue

Het zijn de zes sonatas en partitas voor viool die Bach in zijn manuscript zelf betitelde als “*Sei solo*”, een woordspelletje dat zowel “zes solo’s” als “*je bent alleen*” betekent. Van de zes solosuites voor cello is er geen autograaf van de componist zelf overleverd, waardoor er wat twijfel kan zijn over de onstaansgeschiedenis van deze stukken. Er zijn wel enkele afschriften uit de directe omgeving van Bach, waaronder een van de hand van Anna Magdalena, de tweede vrouw van Bach en zelf een erg aanzienlijke specialiste in de muziek.

Wie deze werken speelt staat er dus net als voor de 6 solo’s voor viool helemaal alleen voor. Toch suggereert de op een monofoon instrument gespeelde muziek steeds weer op meesterlijke wijze een meerstemmig weefsel, een “schijnpolyfonie”. De wetenschappers schatten de creatie van deze werken tussen 1717 en 1723, toen Bach kapelmeester was aan

het hof van Köthen en al tot volledige rijpheid was gekomen. Kort daarna vond hij om zo te zeggen de job van zijn leven en verhuisde hij naar Leipzig, de stad van de Thomasschule.

De recreatieve muziek van die tijd – die niet bij een kerkelijke of wereldlijke plechtigheid hoorde – was zo goed als uitsluitend verbonden aan de compositorische patronen van de muziek waarop gedanst werd. Deze patronen vonden trouwens ook hun weg naar statige gebruiksmuziek, niet in het minst in de cantates en oratoria van Bach zelf. Net zoals een Argentijnse milonga bestaat uit een opeenvolging van verschillende tango-achtige dansen, was het ook al in de hoofse dansen sinds de late middeleeuwen gebruikelijk om een enflade van stukken met verschillende karakters te hebben, een suite. De suites op het programma van vandaag hebben allemaal de zelfde volgorde op de voorlaatste karakterdans na, waarvan er telkens twee zijn, respectievelijk menuetten, bourrées en gavottes.

Wat discussies over instrumenten en instrumentennamen betreft, is het belangrijk om voor ogen te houden dat instrumentenbouwers niet ooit begonnen zijn met in serie altijd maar hetzelfde instrument te maken. Doorheen de geschiedenis is er geëxperimenteerd en zijn er modellen verdwenen, langer blijven hangen of uiteindelijk zelfs tot standaard geworden. Namen ontstaan dan weer om bestaande dingen te benoemen. Maar het kan ook dat een naam in bronnen opduikt zonder dat het nog duidelijk is wat daarmee in die tijd bedoeld werd. Het is doorheen dit boeiende maar niet eenvormige veld dat historici, instrumentenbouwers en musici gesleuteld hebben aan het heropleven van de violoncello da spalla. Is dit het instrument dat ook wel eens benoemd werd als violoncello (al dan niet piccolo), viola pomposa, viola de basso,...? Het belangrijkste is dat Kuijken en zijn leerlingen vandaag de poëzie van Bach tot levende klank kunnen wekken op een instrument waar uren studie in gevloeid zijn met een dito speeltechniek die veronderstelt dat je je rust vindt in “*sei solo*”.

tekst: Vincent Lesage

EEN GREEP UIT HET AANBOD KLASSIEK SEIZOEN 25/26

VR 03 OKT 25

20 u - Herkenrode

Thomas Baeté, Viola da gamba

On solitude

ZA 04 OKT 25

20 u - concertzaal

Symfonieorkest Vlaanderen & Chen Reiss, sopraan

o.l.v. Kristiina Poska

Poska's finale

DI 14 OKT 25

20 u - concertzaal

Jeanine De Bique & B'Rock o.l.v. Evgeny Sviridov

Venus

DO 16 OKT 25

20 u - parketzaal 2

Hendrickje Van Kerckhove, sopraan & Nicolas Callot, piano

Moderen synger

DO 15 JAN 26

20 u - parketzaal 1

Traffik Klassik

Diverted traffic

WOE 25 MRT 26

20 u - kathedraal

Kuijken Kwartet

Die sieben letzten Worte

WOE 29 APR 26

20 u - kathedraal

Música Temprana

Bailes, tonadas & cachuas

MEER INFO OVER HET VOLLEDIGE AANBOD KLASSIEK: [CCHA.BE/KLASSIEK](https://ccha.be/klassiek)

MEER INFO OVER TICKETVERKOOP: [CCHA.BE/TICKETS](https://ccha.be/tickets)